

PROF. DR ZENON OLSZEWSKI

Prof. dr Zenon Olszewski urodził się 7 lutego 1908 r. w Olszewie Starym na Podlasiu. Uczęszczając do gimnazjum w Ostrołęce, uzyskał tam w 1929 r. świadectwo dojrzałości, po czym został powołany do wojska do Szkoły Podchorążych w Grudziądzu. Po odbyciu służby wojskowej zdał konkursowy egzamin do Szkoły Podchorążych Sanitarnych w Warszawie. Równolegle studiował farmację na Uniwersytecie Warszawskim. W 1935 r. ukończył Szkołę Podchorążych Sanitarnych i studia cywilne, otrzymując stopień podporucznika i uzyskując stopień magistra farmacji. Do wybuchu II wojny światowej pracował w wojskowej służbie farmaceutycznej.

Kampanię wrześniową 1939r. odbył w 402 Transportowej Kolumnie Sanitarnej przy Szpitalu Frontowym, skierowany tam z 4 Wojskowego Szpitala Okręgowego w Łodzi. Po klęsce wrześniowej powrócił do Łodzi. Wkrótce został aresztowany wraz z rodziną i umieszczony w obozie przy ul. Łąkowej. Po wydostaniu się z obozu przybył do Warszawy. Tam w okresie okupacji hitlerowskiej pracował w różnych aptekach szpitalnych oraz Polskim Czerwonym Krzyżu. Jednocześnie działał w konspiracji, gromadząc dla Armii Krajowej materiały sanitarne i leki. Brał udział w Powstaniu Warszawskim; uniknąwszy rzezi w szpitalu św. Łazarza został przeniesiony do szpitala św. Stanisława, skąd udało mu się ponownie przedostać do walczącej Warszawy. Zgłosił się do punktu opatrunkowego PCK, który stopniowo został przekształcony w duży szpital powstańczy. Po upadku powstania został ewakuowany przez okupanta wraz z całym personelem i chorymi tego szpitala do Krakowa. Tam doczekał się wyzwolenia pracując w aptece PCK.

Decyzją władz wojskowych i PCK został w dniu 11 maja 1945 r. oddelegowany do Wrocławia wraz z grupą operacyjną PCK. Od tej chwili bierze swój początek ścisły związek prof. Olszewskiego z Wrocławiem i środowiskiem naukowym tego miasta. Jako magister farmacji pracujący w grupie operacyjnej PCK brał czynny udział w organizowaniu szpitala dla wojska oraz przejmowaniu majątku i funkcji niemieckiego Czerwonego Krzyża. Aktywnie uczestniczył w tworzeniu szpitala i apteki przy ul. Poniatowskiego, której został kierownikiem. Zorganizował składnicę sanitarną przy ul. Bujwida i uczestniczył w organizowaniu pomocy sanitarnej i materialnej dla napływającej do Wrocławia ludności uwolnionej z obozów niemieckich i dla ludności z byłych terytoriów wschodnich państwa polskiego.

Był współtwórcą Okręgowej Izby Aptekarskiej we Wrocławiu i jako jej przedstawiciel włączył się aktywnie do prac nad utworzeniem Oddziału, a później Wydziału Farmaceutycznego przy Uniwersytecie i Politechnice Wrocławskiej. Utworzenie Wydziału Farmaceutycznego było koniecznością w odbudowującym się i rozwijającym mieście. Zamierzenie to było m.in. finansowane przez Izbę Aptekarską. Pracując w PCK i reprezentując Izbę Aptekarską prof. Olszewski, wówczas magister farmacji, objął opiekę nad odbudową gmachu dla Wydziału Farmaceutycznego przy ul. Szewskiej 38. Brał aktywny udział w tworzeniu Katedry Farmacji Stosowanej, zwożąc z aptek dolnośląskich sprzęt laboratoryjny i piśmiennictwo fachowe.

W 1946 r. zrezygnował z pracy w aptece PCK i podjął pracę w Katedrze Farmacji Stosowanej na stanowisku starszego asystenta, rozpoczynając w ówczesnych trudnych warunkach karierę naukową. W lutym

1950 r. został mianowany adiunktem, a w maju tegoż roku powierzono mu pełnienie obowiązków kierownika Katedry Farmacji Stosowanej; odtąd prowadził wykłady i ćwiczenia z farmacji stosowanej. W 1952 r., po przedłożeniu rozprawy pt. „Folium Juglandis regiaie L. jako surowiec garbnikowy i preparaty z niego otrzymywane” otrzymał stopień naukowy doktora nauk farmaceutycznych. W dniu 1 grudnia 1954 r. otrzymał nominację na zastępcę profesora i kierownika Katedry. Tytuł i etat docenta otrzymał w 1956 r., a nominacje na profesora nadzwyczajnego – w 1965 r. W 1976 r. został mianowany profesorem zwyczajnym. Katedrą Farmacji Stosowanej kierował aż do przejścia na emeryturę w 1978 r.

Przez cały ten okres prowadził intensywną pracę organizacyjną i ożywioną działalność naukowo-dydaktyczną. W latach 1953-1954 i 1956-1958 pełnił funkcję prodziekana, a w latach 1954-1956 dziekana Wydziału Farmaceutycznego AM we Wrocławiu. W latach 1970-1978 był Dyrektorem Instytutu Biologiczno-Farmaceutycznego na Wydziale. Brał żywy udział w pracy organizatorskiej w uczelni: przewodniczył senackiej Komisji ds. Młodzieży, był delegatem Rady Wydziału Farmaceutycznego do Senatu AM. W kwietniu 1954 r. został powołany na członka zespołu wizytacyjnego Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej, który to zespół kontrolował działalność komisji kwalifikacyjnych dla pomocniczych pracowników nauki w szkołach wyższych i instytucjach naukowych. W 1959 r. był członkiem Wojewódzkiej Komisji Weryfikacyjnej dla farmaceutów województwa wrocławskiego i opolskiego. W latach 1974-1980 był członkiem Rady Naukowej przy Ministrze Zdrowia i Opieki Społecznej.

Kierując powierzoną sobie Katedrą doprowadził do jej dynamicznego rozwoju. Po jej kolejnej przebudowie w 1959 r. postawił ją w rzędzie najlepiej wyposażonych katedr tego typu w Polsce. Poprzez swoje zagraniczne staże naukowe i kontakty z zagranicznymi ośrodkami naukowymi rozwinął ożywioną działalność naukową. Nawiązał także owocną współpracę z przemysłem farmaceutycznym w kraju. Kierunki jego badań naukowych obejmowały głównie technologię postaci leku i dostępność farmaceutyczną leku. Jest autorem ponad 120 doświadczalnych prac naukowych i dotyczących organizacji studiów oraz kilku patentów i opracowań dla przemysłu farmaceutycznego. Spod jego pióra wyszły podręczniki dla studentów średnich szkół farmaceutycznych. Profesor Olszewski prowadził także prace magisterskie i doktorskie, opiekował się przewodami habilitacyjnymi. Organizował sesje i zjazdy naukowe o zasięgu międzynarodowym. Od 1958 r. był współpracownikiem Komisji Farmakopei Polskiej wyd. IV (podkomisji Galenowej), a w 1967 r. został członkiem tejże Komisji.

Swoją głęboką wiedzą Profesor zawsze służył rozwojowi farmacji. Był członkiem Rady Naukowej Instytutu Przemysłu Farmaceutycznego w Poznaniu, konsultantem Instytutu Kształcenia Podyplomowego Wojskowej Akademii Medycznej w Warszawie, konsultantem ds. aptek województwa wrocławskiego. Od 1961 r., nawet po przejściu na emeryturę w 1978 r., prowadził szkolenie podyplomowe farmaceutów Dolnego Śląska i województwa opolskiego. Był członkiem Komitetu Redakcyjnego „Farmacji Polskiej”. Od 1953 r. był także związany ze średnim szkolnictwem farmaceutycznym. Będąc członkiem ministerialnej komisji ds. reformy studiów farmaceutycznych przyczynił się do ich unowocześnienia, rozwoju i

utworzenia nowych kierunków i specjalizacji. Kierując Katedrą Farmacji Stosowanej doprowadził do utworzenia przy niej Samodzielnej Pracowni Organizacji Służby Farmaceutycznej, stwarzając w ten sposób m.in. warunki do podjęcia badań nad historią farmacji i przyczyniając się do stworzenia we Wrocławiu Zespołu ds. Muzeum Farmacji, który przejął zbiory zgromadzone przez Profesora w Katedrze.

Profesor Olszewski był także aktywnym członkiem Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego i Polskiego Towarzystwa Chemicznego. W Polskim Towarzystwie Farmaceutycznym pełnił przez 8 kadencji funkcję przewodniczącego Wrocławskiego Oddziału Towarzystwa oraz wielokrotnie był członkiem Zarządu Oddziału. W uznaniu zasług otrzymał tytuł członka honorowego PTFarm i medal im. Ignacego Łukasiewicza.

Związany ze środowiskiem wrocławskim, od 1971 r. był członkiem Rady Stowarzyszeń Regionalnych przy Ministrze Kultury i Sztuki. Był też prezesem i członkiem zarządu i prezydium Towarzystwa Miłośników Wrocławia oraz Sekcji Pionierów Wrocławia; jest członkiem honorowym tego Towarzystwa. Czynn timeracował także w Polskim Czerwonym Krzyżu. Za swą działalność w PCK, będącą kontynuacją jego aktywności na tym polu w okresie międzywojennym, otrzymał honorową Złota i Brylantową Odznakę PCK I stopnia.

Za swą działalność naukową i społeczną otrzymał Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Armii Krajowej i medal „Polska Swemu Obrońcy”, odznakę Weterana Walk o Niepodległość oraz odznakę PCK „Kryształowe Serce”, Brązowy i Srebrny Medal „Za zasługi dla obronności kraju”, medal „Zwycięstwa i Wolności”, tytuł Honorowy Zasłużony Nauczyciel PRL oraz liczne odznaki i medale regionalne, resortowe i uczelniane.

Po odejściu na emeryturę profesor Olszewski nadal opracował naukowo będąc konsultantem prac naukowych, prowadząc szkolenia specjalistyczne i uczestnicząc w pracach Oddziału Wrocławskiego PTFarm.

*Opracował mgr Andrzej Syroka
(przedruk z wydania PTFarm)*